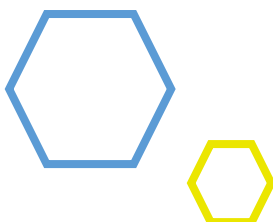

(Anti-)pestprotocol

Inhoud:

Voorwoord en verklaring tot instemming	3
Het plan.....	4
De definitie van pesten.....	4
School Wide Positive Behaviour Support als schoolbrede aanpak.....	4
Schoolwide Positive Behavior Support (SWPBS)	4
De kern van de SWPBS aanpak	5
Onze aanpak voor fysieke en psychische veiligheid van leerlingen op schoolbreed niveau	6
Basiselementen die wij schoolbreed belangrijk vinden m.b.t. fysieke en psychische veiligheid zijn:	6
Hoe ziet onze Pestpreventie binnen SWPBS eruit?	7
De samenwerking met ouders	7
De vertrouwenspersoon	7
De coördinatie van SWPBS en pestpreventie	8
Het programma Pestpreventie SWPBS.....	8
De Stop – Loop – Praat routine.....	8
Actief toezicht houden	9
Procedures voor teamleden:	10
Bekrachten van gewenst gedrag binnen Pestpreventie PBS	10
Het geven van reminders aan leerlingen om incidenten te voorkomen	10
Reageren op meldingen van pestgedrag	10
Aanpak in geval van pesten.....	11
Komt pesten toch voor, dan zijn er de volgende maatregelen:	12
Het monitoren van de sociale veiligheid van onze leerlingen	13
Het monitoren van Pestpreventie SWPBS	13
Ouders	14
Wat zijn signalen waar u op zou moeten reageren?	14
Wat kunt u zelf doen om uw kind, als het gepest wordt, thuis te ondersteunen?	16
Wat kunt u zelf doen als uw kind tot de middenmoot behoort, dus niet gepest wordt en zelf ook niet pest?	16
Wat kunt u zelf doen als uw kind niet gepest wordt, maar zelf pest?.....	17
Tot slot	18
.....	20

Voorwoord

Op de Beatrixschool vinden we een veilig leerklimaat van essentieel belang. Wij hanteren als school een aantal maatregelen ter voorkoming en bestrijding van pestgedrag. In dit protocol staat omschreven hoe we werken aan de veiligheid van eenieder verbonden aan onze school en welke acties ondernomen worden in het geval van het (stelselmatig) overtreden van onze leefregels.

Dit plan is opgesteld door de schoolleiding en wordt ondersteund door het team en de MR van PCBS Beatrixschool en het bestuur van VPCBO Ichthus, waar de Beatrixschool onder valt.

Het plan

De definitie van pesten

De Wetgeving Sociale Veiligheid op school (april 2014) definieert pesten als een vorm van agressief gedrag, waarbij een betrekkelijk machteloze persoon wordt aangevallen, vernederd of buitengesloten door één of meerdere individuen. Pesten heeft drie kenmerken:

- het is intentioneel;
- het vindt herhaaldelijk en over een langere periode plaats;
- er is een machtsverschil tussen dader en slachtoffer.

Er is sprake van pesten wanneer iemand herhaaldelijk of een lange tijd schade ondervindt door bewust handelen van één of meerdere leerlingen. Er is hierbij een duidelijke daderrol en een slachtofferrol. Ook de rol van de 'meelopers' of omstanders wordt bij de pestpreventie binnen School Wide Positive Behaviour Support heel belangrijk gevonden.

School Wide Positive Behaviour Support als schoolbrede aanpak

Pesten vraagt om meer dan een plan beschreven in een protocol, namelijk een positieve aanpak die in alle ruimtes en groepen, die met regelmaat aangeboden en onderhouden wordt. School behoort een veilige plek te zijn voor alle leerlingen. Pesten bedreigt dit uitgangspunt. De Beatrixschool heeft gekozen voor een aanpak waarbij het sociaal-emotioneel leren van de hele school de hoogste prioriteit krijgt, in plaats van alleen te focussen op een anti-pestprogramma in de groep.

Wij, het schoolteam van De Beatrixschool, kiezen ervoor om te investeren in een stevig positief schoolsysteem, SWPBS (School Wide Positive Behavior Support), waarin ook het voorkomen van pesten is opgenomen. Wij zetten pas een anti-pestprogramma in wanneer SWPBS niet voldoende blijkt te zijn voor een groep.

Schoolwide Positive Behavior Support (SWPBS)

SWPBS is een geïntegreerde, schoolbrede en preventieve aanpak, gericht op alle leerlingen. Doel van dit systeem is om een veilig en positief schoolklimaat te creëren dat alle leerlingen in staat stelt om optimaal te profiteren van het geboden onderwijs. Om dit te bereiken maakt PBS gebruik van een combinatie van 'evidence based' interventies en strategieën, gericht op het versterken van gewenst gedrag en op het voorkomen van probleemgedrag.

Voor verreweg de meeste leerlingen biedt deze sociale omgeving voldoende basis om zich goed te kunnen richten op de lesstof en goede vorderingen te maken. Voor de 20% leerlingen die meer nodig heeft om ditzelfde doel te bereiken zijn er aanvullende interventies beschikbaar, op school en bij de ketenpartners in zorg. Hierbij zijn de lijnen kort en de interventies complementair aan de wijze waarop in en om school met alle leerlingen wordt gewerkt. De ouders zijn partner in het expliciteren, aanleren en bekrachtigen van het gewenste gedrag. Bij de leerlingen die meer intensieve begeleiding nodig hebben, spelen ouders een centrale rol in deze begeleiding. Deze aanpak leidt voor alle leerlingen tot meer effectieve leertijd, een grotere taakgerichtheid van de leerlingen en minder verstoringen in de klas, wat weer leidt tot betere leerprestaties.

De kern van de SWPBS aanpak

De volgende zes elementen vormen samen het hart van de SWPBS-aanpak:

1. SWPBS staat voor een schoolbrede aanpak

SWPBS-scholen werken met een geïntegreerde methodiek voor het stimuleren van gewenst gedrag op school en het creëren van een positief schoolklimaat. De vaste onderdelen van het programma richten zich steeds op drie niveaus: de hele school, de afzonderlijke groepen en de individuele leerlingen.

SWPBS is een methodiek met een 'paraplu-functie'. Algemeen bekende preventieprogramma's en methoden met vergelijkbare uitgangspunten, zoals de Vreedzame school, dat op De Beatrixschool ingezet wordt voor de sociaal-emotionele ontwikkeling en burgerschapsvorming, passen naadloos in de aanpak.

2. Preventie staat centraal

Scholen die aan de slag gaan met PBS voeren een preventief beleid binnen de school, gericht op het bevorderen van gewenst gedrag bij alle leerlingen. Daarnaast richt de methodiek zich op de behoeften van individuele leerlingen, met als doel alle leerlingen optimaal te laten profiteren van het geboden onderwijs.

3. SWPBS-scholen maken hun gedragsverwachtingen concreet, leren het gewenste gedrag aan en bekrachtigen dit gedrag systematisch

- ❖ De school stelt haar basiswaarden vast en vertaalt deze naar concreet gedrag.
- ❖ Gewenst gedrag wordt structureel aangeleerd, geoefend en herhaald.
- ❖ Gewenst gedrag wordt systematisch bekrachtigd.
- ❖ Er zijn duidelijk omschreven consequenties die volgen op het overtreden van gedragsregels.

4. De SWPBS-school stuurt op data over het gedrag van de leerlingen

De school maakt actief gebruik van systematische gegevensverzameling. Om systematisch zicht en toezicht te houden op de ontwikkeling van leerlingen en vroegtijdig te kunnen ingrijpen bij problemen, hanteert de school o.a. incidentenregistratie (IRIS schoolklimaat). Ook gebruikt de school andere data om zicht te krijgen op het SWPBS-implementatieproces.

5. Er is sprake van partnerschap met ouders en de ketenpartners

Het samenwerken met de ouders is een belangrijk onderdeel van de methodiek. De school ontwikkelt manieren om een positieve band met de ouders op te bouwen en met hen samen te werken vanuit gezamenlijke waarden en verwachtingen. Daarnaast richten SWPBS-scholen zich op korte lijnen met de zorg- en ketenpartners op het moment dat specifieke hulp nodig is voor leerlingen.

6. PBS wordt geborgd met een kwaliteitssysteem

Wanneer scholen werken met SWPBS, is er expliciete aandacht voor het borgen van de kwaliteit van de methodiek na implementatie. Hiertoe is een systeem voor certificering van scholen ontworpen.

Op deze manier werken wij als schoolteam van De Beatrixschool systematisch en planmatig aan de competenties voor sociaal emotioneel leren. Het werken aan deze competenties dient schoolbreed door iedereen op school te gebeuren en niet in subgroepen of op individuele basis. Wij kiezen ervoor om binnen SWPBS al vanaf vier jaar regelmatig, enkele keren per jaar te werken met de lessen pestpreventie.

Onze aanpak voor fysieke en psychische veiligheid van leerlingen op schoolbreed niveau

Met SWPBS hebben wij op De Beatrixschool tot doel een positief schoolklimaat te creëren waarin alle leerlingen en volwassenen zich veilig voelen, zowel fysiek als psychisch, waardoor zij zich optimaal kunnen ontwikkelen.

Wij gaan daarbij uit van de volgende waarden:

- ❖ Liefde
- ❖ Veiligheid
- ❖ Verantwoordelijkheid
- ❖ Respect

Hieruit volgen de volgende algemene gedragsverwachtingen die wij hanteren:

- *Houd je handen en voeten bij jezelf*
- *Loop en praat rustig in de school*
- *Geef elkaar complimenten*
- *Neem de ander zoals hij is*
- *Wees vriendelijk, eerlijk en beleefd*
- *Houd alle ruimtes in en om de school netjes*
- *Wees verantwoordelijk voor je eigen gedrag*

Basiselementen die wij schoolbreed belangrijk vinden m.b.t. fysieke en psychische veiligheid zijn:

- ❖ Een schoolklimaat creëren waarin pesten door het complete team eenduidig als ongewenst gedrag wordt aangemerkt.
- ❖ Onderschrijven dat ook toeschouwers (omstanders) en 'meelopers' een belangrijke rol in het pestproces vervullen.
- ❖ Onderkennen dat er voor zowel slachtoffer als dader hulp geboden moet worden.

Hoe ziet onze Pestpreventie binnen SWPBS eruit?

Met alle leerlingen en groepen nemen we de waarden en daaruit voortvloeiende gedragsverwachtingen van de school door bij de start van het schooljaar. Deze worden behalve uitvoerig besproken, ook met alle leerlingen geoefend. Zo weten de leerlingen welk gewenst gedrag van hen verwacht wordt. Aan het begin van het schooljaar worden in iedere groep afspraken gemaakt over sociaal gewenst gedrag en het beloningssysteem. Op onze school verdienen de leerlingen kroontjes bij sociaal gewenst gedrag. Bij een met de klas afgesproken aantal verdiende kroontjes kan een klassenbeloning gekozen worden. Tegelijk sparen alle klassen hiermee ook voor een schoolbeloning. Kernelement hierbij is dat alle leerlingen het verschil tussen respectvol en respectloos gedrag weten.

De samenwerking met ouders

Een goede samenwerking met ouders is een essentieel onderdeel van SWPBS en pestpreventie.

Alle ouders van de leerlingen van De Beatrixschool worden geïnformeerd over de pestpreventie-aanpak. Alle ouders worden ingelicht op de algemene informatieavond, via de website van de school en de schoolgids.

Daarbij krijgen zij ook advies over hoe om te gaan met pesten en op welke manier zij hun kind het beste kunnen begeleiden.

Ouders hebben een belangrijke rol in het signaleren van pestgedrag. Wanneer zij signalen zien van pestgedrag bij hun kind (als slachtoffer dan wel dader) kunnen zij dit altijd melden bij de leerkracht van hun kind, bij de intern begeleider of de locatielider.

Wanneer een interventie op het gebied van pestgedrag nodig is zullen ouders hier altijd van op de hoogte worden gesteld. In een gesprek wordt aangegeven welke interventie ingezet wordt en worden afspraken gemaakt over de manier waarop de ouders hun kind het beste kunnen begeleiden.

De vertrouwenspersoon

Wanneer ouders zorg hebben rondom hun kind kunnen zij vanzelfsprekend altijd terecht bij de groepsleerkracht. Mochten ouders buiten de leerkracht om in vertrouwen een gesprek willen over hun kind kunnen zij terecht bij de vertrouwenspersoon van onze school mw. H. Koren. De leerlingen kunnen altijd terecht bij hun eigen leerkracht en natuurlijk ook bij alle andere juffen meesters. Juf Jacomine van 't Land en juf Ans Biesbroek zijn voor de leerlingen de officiële vertrouwenspersonen op de Beatrixschool.

De coördinatie van SWPBS en pestpreventie

Het gehele systeem van SWPBS wordt op een school begeleid en gecoördineerd door het PBS-team van onze school. De coördinator van deze werkgroep is juf Caroline Snäll. Zij is naast het coördineren van het SWPBS-proces, verantwoordelijk voor het anti-pestbeleid van onze school zoals beschreven in dit protocol. De locatieleider van de school, Michiel van den Brink en de intern begeleider Stella Schaap, zijn verantwoordelijk voor de belangenbehartiging in het kader van pesten.

Het programma pestpreventie SWPBS

Bij het onderdeel pestpreventie binnen SWPBS hoort een lessenserie.

De pestpreventielessen sluiten naadloos aan bij de interventies op het eerste, groene niveau van de PBS-piramide, welke in het PBS-plan van onze school staan omschreven. Met deze preventieve pestaanpak leren wij alle leerlingen hoe de aandacht van pestgedrag weggehaald kan worden d.m.v. een driestappenreactie:

1. Het gebruik van een stopsignaal;
2. Weglopen van de situatie;
3. Praten met een volwassene.

Deze interventies worden niet alleen aangeleerd, maar ook geoefend en bekrachtigd. In dit hoofdstuk vindt u een beschrijving van de manier waarop deze pestpreventie binnen onze school is geïmplementeerd.

Het pestpreventieprogramma PBS bestaat uit vaste lessen welke voor elke bouw zijn uitgewerkt. Hierin wordt de reactieketen '**stop, loop, praat**' aangeleerd en geoefend met de hele klas. Er is daarbij aandacht voor het weghalen van de aandacht voor pesten. De leerlingen leren ook hoe zij moeten reageren wanneer tegen hen 'Stop' gezegd wordt door een ander. Er wordt geoefend met specifieke situaties waarin deze procedure wel of juist niet gepast is.

Door veel met de leerlingen te oefenen willen wij bereiken dat de reactieketen een automatisme wordt. Voor de hogere groepen is er een extra les, specifiek gericht op pesten via social media.

De 'Stop – Loop – Praat' routine

Pestpreventie in het groene basisniveau van PBS gaat uit van drie stappen als reactie op pesten: 'stop', 'loop weg' en 'praat'. Met het team is afgestemd welk gebaar we daarbij hanteren.

Bij 'Stop' wordt een handgebaar gebruikt waarbij de hand op borsthoogte wordt gehouden en de vingers recht omhoog gestrekt zijn. Daarbij wordt de adem laag gebracht en stevig 'Stop' gezegd.

De leerlingen leren in de pestpreventielessen hoe zij dit kunnen doen. Er wordt aandacht besteed aan stevig staan, stevig 'stop' zeggen en het goede handgebaar.

Wanneer dit niet het gewenste effect heeft en het pesten gaat door, leren we de leerlingen door te gaan naar de tweede stap: 'loop'. Daarbij is de bedoeling de aandacht voor het pesten weg te halen, zodat het pestgedrag stopt.

Mocht blijken dat het pesten niet stopt, dan is de derde reactie: 'praat' van toepassing. De leerling gaat dan naar een volwassene toe en vraagt om hulp voor het oplossen van het probleem.

Degene die ongewenst gedrag vertoont kent deze drie stappen stop-loop-praat ook en heeft dus twee keuzemomenten om er voor te kiezen zelf te stoppen. Gaat de leerling door totdat de andere leerling naar de leerkracht stapt en praat, dan is dit grensoverschrijdend gedrag.

Medeleerlingen hebben als toeschouwer ook een verantwoordelijkheid. Volgens dezelfde routine 'stop-loop-praat' ondersteunt de toeschouwer de 'gepeste' leerling. De toeschouwer kan de leerling steunen door ook 'stop' te roepen, vervolgens indien nodig met de 'gepeste leerling' mee uit de situatie te lopen en indien nodig mee naar de leerkracht te gaan om te praten.

De woorden 'pester' en 'gepeste' zetten we hier tussen haakjes. Wij benoemen dit gedrag en degene die het uitvoert niet als zodanig. Wij hanteren het motto: 'Alles wat je aandacht geeft, groeit'. Dus als wij als leraren veelvuldig het woord pesten noemen schenken we aandacht aan **wat we juist niet willen zien**. SWPBS schenkt aandacht aan gedrag **wat we juist wel willen zien**. Positief gedrag wordt daarom beloond: een goede 'stop-loop-praat' routine, je medeleerling ondersteunen als toeschouwer, op tijd stoppen met ongewenst gedrag is op onze school een compliment waard. In de pestpreventielessen wordt niet gesproken over pesten, maar over niet respectvol of ongewenst gedrag.

Actief toezicht houden

Actief toezicht houden is binnen SWPBS een belangrijk item. In het schoolbrede PBS-plan van onze school staat beschreven hoe wij in vrije ruimtes actief toezicht houden om gewenst gedrag te laten groeien en ongewenst gedrag te verminderen en snel te stoppen. Toezichthouders spelen een belangrijke rol in de effectiviteit van het onderdeel pestpreventie binnen PBS. Als wij actief toezien op het toepassen van geleerde waarden, gedragsverwachtingen en routines door leerlingen wordt het geleerde beter geautomatiseerd in het dagelijks gedrag. Alle teamleden hanteren hierbij de volgende procedures:

- ❖ Het waarschuwen van leerlingen om incidenten te voorkomen (geven van reminders);
- ❖ Het geregeld bekrachtigen van leerlingen die op de juiste manier reageren en zich aan de waarde respect houden;
- ❖ Het consequent reageren op meldingen van pestgedrag en het herhalen van de gedragslessen bij ongewenst gedrag.

Procedures voor teamleden:

Bekrachten van gewenst gedrag binnen Pestpreventie PBS

Binnen de pestpreventie is het belangrijk alert te zijn op voorbeelden van goed gedrag. Door de pogingen van leerlingen bij het juist gebruiken van 'stop-loop-praat' te signaleren kunnen we ervoor zorgen dat gewenst gedrag en het inzetten van 'stop-loop-praat' een vaste gewoonte wordt. Daarnaast is het bekrachten van gedrag passend bij de basiswaarden en gedragsverwachtingen van onze school, zoals hierboven beschreven, een essentieel onderdeel van PBS ter voorkoming van pestgedrag. Met name leerlingen die bekend zijn met ongewenst (pest)gedrag, zijn minder geneigd een nieuwe manier van reageren uit te proberen. Vooral deze leerlingen zullen beloond moeten worden voor elke poging in de goede richting.

Het geven van reminders aan leerlingen om incidenten te voorkomen

Het is van belang dat leerlingen die nog moeite hebben met de 'stop-loop-praat' routine er tussendoor aan herinnerd worden welke reactie van hen verwacht wordt. Dit geldt voor zowel degene die ongewenst gedrag vertoont als degene die hinder ondervindt van ongewenst gedrag. Aan het begin van niet-klasgebonden situaties (pauzes en dergelijke) herinnert de leerkracht deze leerlingen eraan hoe hij of zij moet reageren op pestgedrag of hoe hij of zij moet reageren op een stopsignaal. Aan het einde van deze vrije situatie praat de leerkracht weer kort met deze leerlingen om te bevragen hoe het ging en te bekrachten wat gelukt is.

Reageren op meldingen van pestgedrag

Wanneer door leerkrachten gesignaleerd wordt dat leerlingen zich niet aan de schoolafspraken houden, wordt hier direct en consequent op gereageerd volgens de reactieprocedure pestpreventie. Zoveel mogelijk wordt geprobeerd hiermee incidenten te voorkomen.

De volgende specifieke manier van reageren wordt schoolbreed ingezet:

Stap 1:

Bekrachtig de leerling voor het melden van het pestgedrag ('Ik ben blij dat je het mij verteld hebt').

Stap 2:

Vraag naar wie, waar en wanneer.

Stap 3:

Zorg voor de veiligheid van de leerling.

- Gaat het pesten nog steeds door?
- Loopt de leerling die dit meldt risico?
- Is hij of zij bang voor wraak?
- Wat heeft de leerling nodig om zich veilig te voelen?
- Hoe ernstig is de situatie?

Stap 4:

Vraag aan de leerling: 'Heb je tegen de pester 'stop' gezegd?' (Zo ja, geef de leerling een compliment voor het op de juiste wijze reageren.)

Stap 5:

Vraag de leerling: 'Ben je weggelopen van het pestgedrag?' (Zo ja, geef de leerling een compliment voor het op de juiste wijze reageren.)

Wanneer de melder de stop en/of looproutine niet gedaan blijkt te hebben wordt extra geoefend met de leerling.

De volwassene gaat onderstaande interactie aan met degene die ongewenst (pest)gedrag heeft vertoond tegen een andere leerling:

Stap 1:

Geef de leerling eerst een positieve reactie voor het willen bespreken van het pestgedrag (bijvoorbeeld: 'Fijn/goed dat je er met mij over wilt praten'.)

Stap 2:

Vraag: 'Heeft..... tegen jou gezegd dat je moest stoppen'?

- Zo ja: 'Hoe heb je daarop gereageerd?'
- Zo nee: Met degene die gepest werd wordt de drie-stappenreactie in deze situatie nog eens geoefend.

Stap 3:

Vraag: 'Liep weg'?

- Zo ja: 'Hoe heb je daarop gereageerd?'
- Zo nee: Met degene die gepest werd wordt de drie-stappenreactie in deze situatie nog eens geoefend.

Vervolgens wordt de drie-stappenreactie extra geoefend. Hoe vaak dit geoefend moet worden, hangt af van de ernst en de frequentie van het pestgedrag.

Aanpak in geval van pesten

Wanneer zich op school pesten voordoet, hanteren wij een eenduidige aanpak gericht op alle betrokken partijen. Deze aanpak is voor alle betrokkenen van de school transparant. Belangrijk in de aanpak van het pesten vinden wij dat er verbinding blijft bestaan tussen alle betrokkenen. Daartoe stellen wij ouders op de hoogte bij een eerste incident. Wij registreren pesten, net als elk ander ongewenst gedrag, in onze incidentenregistratiesysteem.

Wij willen het labelen van leerlingen als pesters, meelopers of slachtoffers voorkomen. Wij wijzen geen leerlingen af. Wij wijzen het ongewenst gedrag af. Onze pedagogische aanpak is een oplossingsgerichte aanpak waarbij het positief aandacht geven aan alle leerlingen centraal staat.

Een basisbehoefte van alle leerlingen is de behoefte erbij te horen. Daarom wordt er binnen SWPBS op De Beatrixschool veel aandacht besteed aan de groepsvorming en het klassenklimaat.

Komt pesten toch voor, dan zijn er de volgende maatregelen:

- ❖ Wanneer pestgedrag zich voordoet op het schoolplein of in een andere algemene ruimte van de school geeft de pleindienst of toezichthouder dit door aan de groepsleerkracht van de betreffende leerling(en) en noteert dit incident in het registratiesysteem. Deze incidentenregistratie is beveiligd en op verzoek door de ouders in te zien. Ook nemen de leerkrachten vroegtijdig contact met ouders op bij incidenten;
- ❖ De leerkracht herhaalt de gedragslessen van de 'stop-loop-praat' routine met de leerlingen;
- ❖ De leerkracht geeft de leerlingen reminders voor iedere vrije situatie de week volgend op het incident;
- ❖ Voor de leerling(en) die herhaaldelijk blijven opvallen in de incidentenregistratie, wordt een gedragsfunctieanalyse gemaakt. Vervolgens wordt een plan van aanpak bepaald dat gericht is op het veranderen van de functie van het gedrag en het versterken van de sociale vaardigheden (een gele of rode interventie binnen SWPBS).
- ❖ Wanneer er sprake is van pesten binnen een groep en de groene basis van de reactieketen biedt onvoldoende uitkomst, dan kan gekozen worden voor een Steungroepaanpak. Bij deze oplossingsgerichte Steungroepaanpak worden ook medeleerlingen ingezet om de fysieke en psychische veiligheid van de gepeste leerling te ondersteunen. Pesten wordt door de Steungroepaanpak op een, voor alle betrokkenen, veilige manier opgelost. Tevens leert deze aanpak de leerlingen om op een andere manier om te gaan met conflicten. Uitgangspunt hierbij is dat het versterken van de gehele groep op sociaal gebied beter helpt dan straffen.
- ❖ Bij een (ernstig) pestincident kan een herstelgesprek nodig zijn. Kern van het herstellen is het feit dat pesten iets beschadigt, relationeel en/of materieel. Het biedt de 'pester' de kans de schade en de relatie te herstellen. Er worden sluitende afspraken gemaakt om pesten voor de toekomst te voorkomen. Een herstelgesprek kan ook plaatsvinden nadat een consequentie is opgelegd.

Het monitoren van de sociale veiligheid van onze leerlingen

De sociale veiligheid van onze leerlingen volgen wij door in het najaar en het voorjaar de Zien!-vragenlijst af te nemen. Daarnaast wordt vanaf groep 5 het sociogram afgenomen. Van de scores die uit beide instrumenten komen wordt door de leerkracht een analyse gemaakt op groeps- en leerlingniveau. De intern begeleider maakt van alle groepsoverzichten ook een schoolbrede analyse per schooljaar.

SWIS™ Suite is het programma, waarmee data verzameld wordt over gedragsincidenten op school-, klas- en leerlingniveau. Van deze data wordt maandelijks een analyse gemaakt door de data-analist van het PBS-team van onze school. De analyses worden besproken op de PBS-team bijeenkomsten, zodat vroegtijdig interventies gepleegd kunnen worden.

Het monitoren van Pestpreventie SWPBS

Het pestpreventie programma van SWPBS voorziet in een Follow-up. Dit is een instrument dat bedoeld is voor het evalueren van de pestpreventie en waarmee nagegaan kan worden hoe effectief deze is. Met deze informatie kan het programma waar nodig aangepast en verbeterd worden, zodat een zo effectief mogelijke interventie ontstaat.

De bijbehorende vragenlijst zal één keer per jaar worden afgenomen. Tevens wordt voor SWPBS jaarlijks het zelfbeoordelingsonderzoek ingevuld door alle teamleden. Deze vragenlijst geeft jaarlijks inzicht in de stand van zaken rondom SWPBS in de school en biedt aanleiding tot het stellen van de jaarlijkse doelen voor SWPBS op De Beatrixschool.

Ouders

Wanneer ouders erachter komen dat hun kind op school gepest wordt, zijn ze meestal erg geschokt. Als dat u overkomt, laat u dan niet afschrikken. Het is van groot belang, dat ouders ingaan op signalen van pestgedrag. Want pesten is een serieus probleem, waartegen zo snel mogelijk maatregelen moeten worden genomen.

Dat kan alleen als wij op school op de hoogte zijn van de situatie. En omdat pesten meestal in het geniep plaatsvindt en gepeste kinderen er vaak niet zelf mee naar de leerkracht gaan, is dat niet altijd het geval. Wij vragen de ouders dan ook met klem om hun zorgen over dit onderwerp met ons te bespreken. Openheid helpt om eventuele problemen in kaart te brengen en er iets aan te doen.

Wij realiseren ons terdege dat je als ouder kwetsbaar bent wanneer blijkt dat je kind gepest wordt of, misschien nog wel erger, dat jouw kind een pester is. Toch is het van groot belang dat u contact met ons opneemt.

Wat zijn signalen waar u op zou moeten reageren?

a. Het kan zijn dat uw kind gepest wordt als:

- ❖ het vaak vage lichamelijke klachten heeft als het naar school moet (buikpijn, hoofdpijn, misselijkheid enz.);
- ❖ het aangeeft dat het zich ongelukkig voelt binnen de groep of op school;
- ❖ het verhalen vertelt over pesterijen die hem of haar worden aangedaan en daarbij steeds dezelfde naam/namen noemt.

b. Het kan zijn dat uw kind getuige is van pestgedrag als:

- ❖ het aangeeft dat er een kind in de groep zit dat regelmatig gepest wordt door hetzelfde kind/dezelfde kinderen. Uw kind vindt het weliswaar zielig, maar durft er niets aan te doen.

c. Het kan zijn dat uw kind zelf pest als:

- ❖ het voortdurend met stoere verhalen thuiskomt, over hoe hij/zij de lachers op de hand krijgt of over hoe hij de meester of juf in de maling neemt;
- ❖ het vaak tegendraads en opstandig is;
- ❖ het altijd zijn zin wil doordrijven;
- ❖ het weinig of niets vertelt over waar en met wie hij/zij speelt of wat hij/zij buitenshuis doet.

Het spreekt vanzelf dat u in dergelijke gevallen in eerste instantie zelf met uw kind praat en eruit probeert te krijgen wat er nou precies aan de hand is. Want hoofdpijn, buikpijn en misselijkheid hoeven natuurlijk niet per definitie te betekenen dat het kind op school gepest wordt. Ook stoere verhalen willen niet per se zeggen dat uw kind een pester is. En ieder kind probeert wel eens zijn zin door te drammen. Maar een groot aantal van deze kenmerken bij elkaar wil toch zeggen dat u, als u met uw kind praat, eens moet doorvragen.

Krijgt u in het gesprek met uw kind het idee dat er op school echt gericht gepest wordt, neem dan zo snel mogelijk contact met ons op.

Wanneer de meester of juf van het gepeste kind op de hoogte is gebracht van het probleem kunnen er verschillende stappen volgen:

- ❖ De leerkracht neemt zelfstandig contact op met uw kind en nodigt het uit voor een gesprek onder vier ogen;
- ❖ U vertelt het kind (als het dat nog niet wist) dat u bent gaan praten en vraagt of het met u erbij een gesprek met de leerkracht wil aangaan, of dat het liever alleen met de juf of de meester wil praten. U maakt eventueel een afspraak voor het kind;
- ❖ De leerkracht neemt contact op met de 'pester', vraagt hem/haar naar de reden van het pestgedrag en wijst nog eens op de leefregels van de school en de consequenties van het blijven pesten;
- ❖ De leerkracht neemt eventueel contact op met de ouders van het gepeste kind – als dat niet degenen waren die het probleem hebben aangekaart – en nodigt ze uit voor een gesprek om er achter te komen of ze zelf ook het idee hebben dat er iets mis is. Als dat inderdaad zo is moet er ook met het kind zelf gesproken worden.

Het is van belang dat er een gesprek op gang komt tussen de leerkrachten en (in eerste instantie) het gepeste kind. Pas als de leerkracht precies weet wat er gaande is, kan hij/zij passende interventies plegen.

Wat kunt u zelf doen om uw kind, als het gepest wordt, thuis te ondersteunen?

- ❖ U kunt het gesprek op gang proberen te houden. En dat betekent vooral luisteren zonder teveel advies over hoe u het zou aanpakken. Geef uw kind het gevoel dat u het door dik en dun steunt;
- ❖ Hoe moeilijk het ook is, probeer uw kind zijn/haar zelfvertrouwen terug te geven, want dat is bij een kind dat gepest wordt vaak ver te zoeken;
- ❖ Heb niet teveel negatief commentaar, ook al doet het kind de dingen anders dan u ze zou doen;
- ❖ Geef het een compliment iedere keer dat het iets goeds doet, want elk kind is ergens goed in en vaak nemen we dat voor lief zonder er iets van te zeggen. Kinderen „groeien” door het krijgen van complimenten;
- ❖ Geef het kind eens wat meer verantwoordelijkheden, waarbij u aangeeft dat u vindt dat hij/zij zo goed is in die dingen;
- ❖ Geef het kind inspraak in een aantal zaken in huis. Bijvoorbeeld in de keuze van zijn/haar eigen kleding of de inrichting van de eigen kamer;
- ❖ Misschien kunt u uw kind een boek laten lezen over het onderwerp „pesten”. In de bibliotheek kunnen ze u ongetwijfeld aan titels helpen op dit gebied, die geschikt zijn voor de leeftijd van uw kind. Het kan een openbaring zijn om te lezen over iemand in dezelfde omstandigheden als jij;
- ❖ Moedig het kind aan vaker zelf iets te ondernemen. Laat het bijvoorbeeld lid worden van een club, maar dwing het kind hierbij niet.
 - Onderneem zelf iets met uw kind.
 - Geef het kind de tip een dagboek bij te houden over alle gebeurtenissen op school. Daarbij kan het een aantal zaken van zich afschrijven en krijgt het misschien ook zelf een beter inzicht in wat er nu precies gebeurt.
 - Moedig uw kind nooit aan terug te slaan, verhaal te gaan halen enz. Dit helpt namelijk niet: als het kind dat zou kunnen, zou het niet gepest worden. Dan was het weerbaar genoeg. Door uw kind aan te moedigen iets te doen wat het qua karakter niet kan, versterkt u het waarschijnlijk toch al aanwezige minderwaardigheidscomplex.

Wat kunt u zelf doen als uw kind tot de middenmoot behoort, dus niet gepest wordt en zelf ook niet pest?

- ❖ Praat met uw kind over dit protocol;
- ❖ Moedig uw kind aan geen meeloper of toeschouwer te worden. Leg het uit hoe het is om gepest te worden of buiten de groep te vallen en leer het de zaken van verschillende kanten te bekijken;
- ❖ Leer uw kind om voor zijn/haar mening uit te komen. Dan durft het misschien pesters ook aan te spreken op hun gedrag;
- ❖ Leer het kind aandacht te schenken aan kinderen die ‘er niet bij horen’ en om niet altijd te doen wat de groep doet of zegt;
- ❖ Spoor uw kind aan om ook eens dat minder populaire kind mee naar huis te nemen om te spelen. En het zou helemaal mooi zijn als u met uw kind zou kunnen afspreken dat het ook eens dat kind dat nooit gevraagd wordt op zijn/haar verjaardagspartijtje uitnodigt.

Wat kunt u zelf doen als uw kind niet gepest wordt, maar zelf pest?

- ❖ Ook dan is het van belang zelf met het kind te praten om uit te vinden wat er precies mis is;
- ❖ Ook dan is het verstandig een gesprek op gang te brengen tussen uw kind en de leerkracht, want het kan zijn dat die relatie door het gedrag van uw kind al niet meer optimaal is;
- ❖ Probeer uit te vinden waarom het kind doet wat het doet. Misschien heeft het "t gevoel dat het zich alleen middels pesten staande kan houden in de groep, of is het vroeger zelf gepest;
- ❖ Misschien heeft het pestende kind behoefte aan extra aandacht en vraagt het dat op een negatieve manier. Probeer die negatieve aandacht om te buigen naar positieve aandacht. Geef het kind eens een complimentje bij goed gedrag en ga met het kind iets leuks mee doen. Ook bij een pestend kind kan het helpen om het zelfbeeld te versterken, door samen dingen te ondernemen en het te laten merken dat u waardering hebt voor zijn/haar positieve prestaties;
- ❖ Maak het kind daarnaast ook duidelijk wat het met zijn/haar pestgedrag aanricht bij anderen;
- ❖ Met het pestende kind wordt op school duidelijk afgesproken dat dergelijk gedrag niet getolereerd wordt. En de sancties die staan op verdergaand pestgedrag worden duidelijk aangekondigd. Het is van belang dat u de school in het nemen van deze maatregelen steunt. Dat kunt u o.a. doen door het kind ook thuis duidelijk te maken dat u, hoeveel u ook van hem houdt, pestgedrag niet accepteert en dat u de school de ruimte geeft voor het uitvoeren van het consequentiemenu.

De school heeft de hulp van ouders in ernstige pestgevallen dringend nodig. Zowel de hulp van de ouders van het gepeste kind, als de hulp van de ouders van de pester. Alleen als beide kinderen hun gevoel van eigenwaarde terugkrijgen en/of behouden kan het beter met ze gaan. Ook ouders van kinderen die noch bij de ene, noch bij de andere groep behoren kunnen een grote rol spelen bij het bepalen van de sfeer op school. Samen kunnen we werken aan een veilige school!

Tot slot

Het blijft van groot belang dat wij als school, samen met de ouders en de leerlingen blijven werken aan het optimaliseren van ons schoolbrede klimaat.

Binnen de gouden driehoek 'ouders-leerling-school' dienen we allen eenzelfde doel: dat álle leerlingen zich veilig voelen op school en zich optimaal kunnen ontwikkelen, zowel thuis als op school, tot sociaal competente persoonlijkheden die verantwoordelijkheid dragen, zich bewust zijn van hun sociale omgeving, zich betrokken tonen en zich respectvol opstellen tot de ander.

PCBS Beatrixschool

Jacob van Wassenaerstraat 5
1272 BP Huizen
☎ 035 5253276

beatrixschool@ichthushuizen.nl
www.beatrixschoolhuizen.nl